

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panarion, Hoc Est, Arca Medica Variis Diuinæ Scriptvræ
priscorumq[ue] Patrvm Antidotis aduersus Animi morbos
instructa**

Busaeus, Johannes

Moguntiae, 1608

Ambitio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54834)

A D V L A T I O.

5

summam contumeliam. *Nonne benedicimus nos, quia Samaritanus es tu, & demonium habes?* mansuete respondit. *Ego demonium non habeo, sed honorifico patrem meum, & vos inonorastis me.* Quo exemplo discis, si quando laudum tuarum præconia audire cogaris, minimum tristitia vultus ostendere, tibi ea displicere. *iustos enim, inquit alicubi B. GREGORIUS, laus sua cruciat, iniquos exaltat.* Et adulator, qui quærit placere, si displicere tibi suos conatus viderit, mox labellum comprimet. Deinde dicto aliquo ea auerte, uti, est illud, *non nobis domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.*

G. 26. mor. c. 27

Psal. 113. 9.

V. REMED. Operam da, ut non facile, nisi iusta ratio secus postulet, in alienis laudes, hominum maximè adhuc viuentium, prorumpas, memor dicti sapientis *Ante mortem ne laudes hominem quinquam: tum ne ipse notam adulatoris, suspicionemue placendi hominibus incurras, tum ne laudato anam præbeas elationis & iactantiæ, nihil enim est, ut supra dixit B. PAVLINVS, quod tam dulci & molli vulnere mentem feriat, ac adulatio: & si ad tempus, auctore S. GREGORIO patienter suscipitur augetur, & paulisper demulcet animum, ut à rigore suæ recti u. linis mollescat in delectatione sermonis.* Unde B. CHRYSOST. ad pop. Antioch. non dubitauit affirmare, laudum humanarum, honorumque despicientiam esse angelicæ cuiusdam animæ uerticis cælestis restudinem tangentis.

Eccli. 11. 30.

G. I. mor. 30. a

10.

Chr. hom. 43

V I D E Plura verbo. *Gloria uana. Hypocrisis. Timor humanus.*

A M B I T I O.

Remedia aduersus ambitionem.

I. REMEDIUM. Considera Spiritum sanctum in diuinis litteris nos dehortari ab ambitione, id est, cupiditate honorum & dignitatum. *Nonne querere, ait sapiens, à Domino Ducatum, neque à rege cathedram, honoris.* Et sapientum princeps CHRISTVS, cum duo eius discipuli ad dominatum aspirarent, ita redarguit eorum ambitionem. *scitis, quia principes gentium dominantur eorū, & qui maiores sunt potestatem exercent in eos: non ita erit inter vos: sed quicumque uoluerit inter uos maior fieri, sit uester minister, & qui uoluerit inter uos primus esse, erit uester seruus.* Quam eandem sententiam repetiuit & alibi dominus cum acriter scribas & Phariseos reprehendisset, quod amarent primos recubitus in cœnis, & primas cathedras in synagogis, & salutationes in foro, & uocari ab hominibus Rabbi. Deinde cum iidem discipuli exultarent, quod demonia ipsis subiicerentur respondit, *Videbam satanam sicut fulgur de cælo cadentem, indicans Luciferum de cælo ad tartara deturbatum ob factum aliis imperandi* Et addidit, *Veruntamen in hoc nolite gaudere, quia spiritus subit, inuenitur uobis.* Nec mirum est Christum tam infestum fuisse ambitioni.

Eccl. 7. 4.

Matt 20. 25.

Matt. 23. 6.

Luc. 10. 12.

A 3

bitio-

Matt. 5. 3.
Matt. 16. 24.
Matt. 5. 12.

bitionis vitio, cum primum caput doctrinae Christianae sit de humilitate contemptu sui & contumeliis perferendis Beati pauperes spiritu, id est, humiles, inquit AUGUST. quoniam ipsorum est regnum caelorum. Qui vult venire post me abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Beati estis cum maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum aduersum vos mentientes, propter me; gaudete & exultate.

Bern. in pl. 90.

Matth. 4. 10.

Greg. p. 1 c. 7.

Matt. 23. 6.

Of. 8. 4.

Chr. hom. 43.

De. 4. 4.

Cyp. serm. de ieiun. & cent. Act. 8. 19.

II. REMEDIUM. Considera quid S. Patres de hoc vitio scripserint. S. BERNARDVS ita scribit. Ambitio, subtile malum, secretum virus, pestis occulta, doli artifex, mater hypocrisis, liuoris parens, vitiiorum origo, criminum fomes, virtutum arugo, vinea sanctitatis, excacatrix cordium, ex remediis morbos creans, generans ex medicina languorem. Et paulo post Tertia Christi tentatio de ambitione fit, quando omnia regna mundi promisit, si cadens adoraret eum. Videsne quod ambitionis via adoratio diaboli est, qua videlicet ad honores & gloriam mundi perueniendum suis ille adoratoribus pollicetur? B. GREGORIVS initio pastoralis. Sunt nonnulli, qui intra sanctam Ecclesiam per speciem regiminis gloriam affectant honoris; videri Doctores appetunt, transcendere ceteros concupiscunt, atque accessante veritate, primas salutationes in foro, primos recubitus in caenis, primas inconuenientibus quarunt cathedras: qui suscepti cura pastoralis officium ministrare digne tanto magis nequeunt, quanto ad huius humilitatis magisterium ex sola elatione peruenierunt. Contra quos Dominus per prophetam queritur, dicens, Ipsi regnauerunt & non ex me, principes extiterunt, & ego ignoravi. Vnde ad se quibusdam & post miracula venientibus dicit. Recedite a me operarij iniquitatis. CHRYSOST. ad pop. Antioch. Vt sciat quidam veni in tranquillum mare delati eorum ab imo subruunt, vt & arena cum vndis misceatur, sic ambitio & turpis questus animam subeuntes omnia subuertunt. Excacat mentis intuitum praesertim gloria furor, nam pecunias quidem contemnere volenti satis est facile: honorem autem a multis collatum despicere multi laboris indiget, magna sapientia, angelica cuiusdam anima ipsum caelestis resplendentis verticem tangenti. non est enim, non est inquam, vitium ita tyrannicum & ubique dominans. AMBROSIVS, in Lucam. Hoc ipso perniciosior ambitio est, quod blanda quaedam est consiliatricula dignitatum, & saepe, quos vitia nulla delectant, quos nulla potuit mouere luxuria, nulla auaritia subruere, facit ambitio criminosos. Habet enim forensam gratiam, domesticum periculum, & vt dominetur alijs, prius seruit, curuatur obsequio, vt honore donetur. CYPRIANVS. Etiam in sinu sacerdotum ambitio dormit, ibi sub umbra recubat, in secreto thalami se fraudulenter occultat. Simon Apostolorum temporibus venalem putans spiritum sanctum Petrum donis aggreditur, & tentat emere potestatem, per quam plura lucretur, Hac sacrilegij forma per omnia officia gradusque discurret, & nihil intentatum ambitio praetermittit. Nec dubitet quisquam diaboli haec esse negotia, & mundinatores eius, quicumque haec exercent commercia.

III. REMEDIUM. Considera quid Gentilium sapientissimi de

ea scripserint. **M. T V L L I** in libris de officiis hæ sunt sententiæ. *Mi-* Cic. 1. offic. & 23
serri ma est omnino ambitio, honorumque contentio. Et. Complures se scelere contami-
narunt imperij cupiditate. Et. *In liberis ciuitatibus regnandi cupiditate nihil tectius,*
nihil sedius excogitari potest. **S E N E C A** in epistolis. *Relinque ambitum,* Sen. ep. 84
cumida res est, vana ventosa, nullum habet terminum: tam sollicita est, nec quem ante se
videat, quam ne alium post se. Laborat inuidia, & quidem duplici: & inuidetur ei, &
inuidet ipse. Vides, quam hic miser sit. Confragosa in fastigium dignitatis via est. Et
rursum. Ambitio ipsi nature vim parat. Non ille ire vult, sed non potest stare: non
aliter, quam in præceptis deiecta po. dera, quibus eundi finis est, iacuisse. Quid Cincus
Pompeium in Africam, quid in Septentrionem, quid Mithridatem & in Armeniam
& omnes Asia angulos traxit? infinita scilicet cupido crescendi, cum sibi vni parum
magnus videretur. Quid C. Casarem in sua fata pariter ac publica immisit? Gloria &
ambitio, & nullus supra ceteros eminendi modus. Vnum ante se ferre non potuit, cum
Respub. supra se duos ferret. Sic ille, iuxta illud L V C A N I. Nec fert Pompeius Luc. lib. 1. be
ne parem Casarve priorem. **P H A V O R I N V S** Philosophus apud Stobæ. Stob. serm. 2. de
 um aiebat ambitiosos partim esse ridiculos, partim odiosos, partim mi- prouid.
 serabiles. Ridiculos, quod ad maiora aspirarent. Odiosos, quod ea con-
 sequerentur. Miserabiles, quod spe fallerentur sapius, non assequeren-
 tur, quod querebant. **T I M O N** verò cognomento *μωτινθωπικος* & auari- Serm. 8. de ius
 tiam & ambitionem vocabat elementa malorum. Quemadmodum e. iust.
 nim ex elementis omnia generantur naturaliter, sic ex auaritia & ambi-
 tione omnia vitia generari.

IV. R E M E D. Considera exemplum Christi saluatoris ab hono- Phil. 2. 6.
 rum cupiditate alienissimi. Nam primum, *cum in forma Dei esset, non rapi-*
nam arbitratus esse se æqualem Deo, vt loquitur Apostolus, semetipsum exina-
niuit formam serui accipiens. Deinde vt seruus per annos triginta, & fabri
 filius intra maternos parietes latuit. Inde in publicum progressus,
 quasi seruus & peccator à seruo suo Ioanne baptista cum summo Matt. 3. 13
 honoris omnis contemptu baptizari voluit. Desertum verò ingressus,
 diabolum de ambitione omnium regnorum mundi ipsum tentan-
 tem acci obiurgatione repressit, dicens *Vade Satana.* Eadem & Aposto- Matt. 4. 10
 lum Petrum a dedecore & contumelia futuræ passionis dehortantem Matt. 16. 23.
 coercuit. Adhæc cum populus trans mare Galileæ ob patratum mi-
 raculum eum rapere, & regem facere vellet, in montem aufugit. Ioan. 6. 15.
 Et quia docuerat se non venisse ministrari, sed ministrare, tan-
 quam minister linteo se præcinxit, & pedes discipulorum suorum, inter
 quos erat proditor Iudas, lauit, dicens. *Exemplum dedi vobis, vt quemad-* Matt. 20. 28
 modum ego feci, ita & vos faciatis. Demum humiliavit se vsque ad mortem mortem Iohan. 13. 4
 Phil. 2. 7.
 autem

Hebr. 12. 2

B. ferm. 1. in
Missus est.

Matt. 16. 23.

Paul. in vita.

Epiph. ep. ad
Ioann.

Metaph. in vita.

Sulp. in vita.

A. ep. 148.

Ioan. in vita.

Pall. hist.
Laufraca. c. 12.

autem crucis, id est, omnium ignominiosissimam, & omnibus mundi honoribus è diametro contrariam. Quod in primis meditandum proponit B. Paulus. nam cum dixisset. *Per patientiam curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in auctorem fidei, & consummatorem IESVM qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem confusione contempta, subiecit. Recogitate enim eum, qui talem sustinuit à peccatoribus aduersus semetipsum contradictionem.* Recogitauit profecto B. BERNARDVS, dum alicubi ita scribit. *Erubescite super beatus. Deus se hominibus subdit, & tu dominari gestiens hominibus, tuo te proponis auctori & vimam mihi aliquando tale aliquid cogitanti Deus respondere dignetur, quod & suo increpando respondit Apostolo. Vade inquit, post te satana, quia non sapio ea, quæ Dei sunt. Quoties enim hominibus præesse desidero, toties Deum meum præire contendo, & vere non sapio ea quæ Dei sunt.*

V. R E M E D. Considera exempla sanctorum, qui omnes dignitates, honoresque respuerunt; non omnia quidem, quia sunt innumera, sed illustriora. S. AMBROSIVS, teste Paulino, à populo & imperatore Episcopus Mediolanensis postulatus, noctu ex vrbe aufugit, & cum Ticinum iter intendisset, non sine miraculo mane deprehendit se esse in porta Mediolanensi. Sanctus HERONYMVS ita refugit omnes honores, vt, licet sacerdos, tamen ministeria sacerdotis in suo monasterio exercere reformidatit. Sanctus CHRYSOST. teste Metaphraste, veritus ne ad honores eucheretur, in solitudinem aufugit: sed Flavianus diuinitus monitus è spelunca extractum sacerdotem fecit. vi deinde Antiochia ad Archiepiscopatum Constantinopolitanum pertractus. Sanctus MARTINVS, auctore Sulpitio, ne Diaconatum quidem, suadente sancto Hilario, suscipere voluit: ad Episcopatum autem coactus. Cum autem quidam Episcopi, vilitate personæ & habitus deterriti, consecrare eum nollent, valde gauisus est, eosdemque maiori honore deinceps, quam alios, persecutus est. Sanctus AVGVSTINVS, vt ipse confitetur, cognita morte sui Episcopi fugit ab vrbe, sed cum urgente populo inuitus ab Episcopo Hipponensi ad sacerdotium traheretur in ordinatione totus perfusus fuit lacrymis. B. GREGORIUS quoque, vt habet Ioannes diaconus, electus in summum pontificem non modo aufugit, sed etiam literis compellauit Mauritium imperatorem, ne consentiret electioni. Indicio autem cælesti columnæ igneæ proditus, & pontifex factus, primus se epistolis *seruū seruorum* appellauit. S. AMMONIVS eremita, teste Palladio, aurem sibi præcidit, ne fieret Episcopus. Sanctus MALACHIAS, vt scribit sanctus Bernardus in eius vita, non suscepisset Episcopatum, nisi Episcopi cōgregati illi anathema comminati fuissent, Omnem siquidem locum sublimem & excelsum velut præcipitium, aut idem, reformidabat. Ipse quoque sanctus BERNARDVS, & post eum

A M B I T I O .

eum S. Thomas Aquinas, S. Bernardinus, alique complures non se-
mel Episcopatus delatos repudiarunt. Et noti sunt hoc seculo, qui in
ordinem patrum purpuratorum non ante referri se passi sunt, quam in
virtute obedientiae à summo pontifice cogentur.

VI. R E M E D I V M . Considera cur sancti viri iam nominati tanto-
pere refugerint dignitatem Episcopalem. Nimirum, intelligebant,
quo ad sublimius fastigium prouherentur, hoc se ad ampliorem vitæ
morumque perfectionem obligari. Legerant illud sapientis. *Iudicium* Sap. 6. 6.
durissimum his, qui præsumunt, fiet. Et Potentes potenter tormenta patientur. Et il-
lud Christi. *Cui multum datum est, multum quæretur ab eo.* Et illud Apo-
stoli. *Obedite præpositis vestris, ipsi enim peruisigilant, quasi rationem pro animabus* Luc. 12. 48.
vestris reddituri. Vnde vnus ex illis in Pastoralis suo ita scripsit. *Prælati* Heb. 13. 17.
tot sibi coronas multiplicat, quot Deo animas lucrifacit, sic si peruersa perpetrat, tot Greg. 3. p. c. 5.
morbis dignus est, quot ad subditos sua perditionis exempla transmittit. Et alius Chryl. hom. 3.
pro concione exponens Acta Apostolorum dixit. *Si nouisses quod Episco-* in Acta.
pus debet omnium onera gestare, quod aliis irascentibus detur venia, ipsi vero ne qua-
quam, quod aliis peccantibus superest excusatio, ipsi verò minimè, haudquaquam
festinasses ad primatum, haudquaquam accurrisses. Hic enim omnium linguis ex-
positus est, omnium iudiciis obiectus, et sapientium et insipientium curis perpetuis
obtrunditur, cum diurnis, tum nocturnis. Et infra. *Non temere dico, sed ut affectus*
sum, ac sentio. Non arbitror inter sacerdotes multos esse qui salui fiant, sed multo
plures, qui pereant. In causa est: quoniam rex excelsum requirit animum. Multas
enim habet causas, quæ depellant ipsum à suis moribus, et innumeris oculis illi vndi-
que opus. Non vides, quam multas res oportet adesse Episcopo, ut sit appositus ad do-
cedendum, ut tolerans malorum, ut tenax sit ac fidelis in doctrina sermonis? Quantæ
hoc difficultatis? et quod alii peccant, illi imputatur. Nihil dico præterea, si vel vnus
tantum decedat non iniuriatus, nonne totam ipsius subuertit salutem? Vnius enim a-
niæ perditio, tantam habet iacturam, uti nullà ratio possit aestimare. Etenim si vnus
aniæ salus tamè est, ut ob hanc filius Dei fieret homo, tantaque pateretur, perditio,
cogita, quantum conciliabit penam? Quod si quis ob hominem in hac vita perditum,
morte dignus est, quanto magis ille?

VII. R E M E D I V M . Statue apud animum tuum, te nequaquam ad
Magistratus, Prælaturas, aliaque honorifica officia, quæ onus aliis im-
perandi annexum habent, aspiraturum: & si offerantur tergiuersatu-
rum, nisi vel cogat Maiorum auctoritas, vel caritas Christiana sapien-
tium iudicio ita postulare videatur. Deinde nec assumpturum quamuis
aliam dignitatem, licet ab onere eiusmodi immunem, nisi pater spiri-
tualis, qui conscientiam tuam habet perspectam id existimet ad maio-
rem Dei gloriam sine salutis tuæ iactura cessurum. Vbi autem susce-
peris, opta in animo, non tibi semper ab omnibus honorem officio a-
lioquin

AMOR SUI.

Eccli. 3. 20.

loquin congruentem deferri, memor dicti sapientis. *Quanto magnus es, humilia te in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam. In summo honore, inquit in sermonibus de tempore Augustinus, summa tibi sit humilitas. Honoris laus est humilitatis virtus.* Et Gregorius Magnus ad Ioannem Episcopum Rauenatensem. *Nil in Episcopali cervice splendidius fulget, quam humilitas.*

Aug. serm. 275.
Greg. lib. 2. cp. 54.

VIDE V. Gloria vana, superbia, vestium luxus.

AMOR SUI.

Remedia contra amorem sui.

Eph. 5. 29.

I. REMED. Considera quid proprie sit amor sui. Agnitio enim morbi, vt vulgo dici solet, dimidiata sanitas est. Amor ergo sui non est naturalis ille amor, quo iubemur proximos, sicut nos ipsos diligere, & de quo Apostolus dixit, *Nemo vnquam carnem suam odio habuit, sed nutrit & fouet: sed vitiosus, & a natura corrupta profectus, quo quis tantum studet suis commodis, nulla ratione habita vel diuinae gloriae, vel alterius finis honesti, vt docent SS. Patres. Repugnat autem hoc vitium e diametro caritatis virtuti, vel amori Dei, vt tradit B. AUGUSTINUS in libris de ciuitate Dei. *Fecerunt, inquit, ciuitates duas amores duo: terrenam scilicet amor sui vsq; ad contemptum Dei: caelestem vero amoris Dei vsq; ad contemptum sui: illa in seipsa, haec in domino gloriatur.* Et est radix, fons & seminariū omnium vitiorum, vt late declarat idem Augustinus, & indicat D. Paulus in altera ad Timotheum epistola. Nam cum dixisset.*

Bas. reg. breu. c. 54.
Greg. hom. 4. in Ezech.
Aug. l. 14. c. 28.

Aug. l. 22. de ciu. c. 22.
2. Tim. 3. 2.

In nonissimis diebus erunt homines seipsos amantes, mox subiungit, cupiditatis, superbi, blasphemii, parentibus non obediētes, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes &c. & voluptatum amatores magis, quam Dei. Immo vix bonum aliquod opus facimus, etiam si arbitremur ad gloriam Dei factū, quod non isto vitio amoris sui inquinemus, dum occulte vel gloriam vel voluptatulam aliquam nostram in eo quaerimus. Scimus, inquit B. GREGORIUS, quia vehementer claudit oculus cordis amor priuatus. Quocirca omni ope contendere debes, vt hunc fontem obstruas, hanc radicem funditus extirpes, si ad virtutum, perfectaeque vitae culmen peruenire velis.

G. hom. 4. in Ezech.

Col. 3. 5.

Phil. 3. 19.

Ez. c. 28. l. 1.
1. Reg. 15. 23.

II. REM. Considera amorem sui non solum omnium peccatorum, grauiumque ac leuium esse parentem & altricem, sed etiam esse speciem idololatriae. Si enim, teste Apostolo, *auaritia, sim ulacrorum seruitus est*, eo quod auarus, pecuniam suam, dum ea vti non audeat, quasi statua in arca defixam colat & adoret: gulosorum quoque & ebriosorum, secundum eundem *Deus Venter* sit, eo quod neglectis veri Dei mandatis cuticulae tantum curam dare videatur, quanto magis amor sui, suaeque voluntatis explende desiderium erit idolorum seruitus, ex quo & auaritia, & gula, caeteraque vitiorum capitalium pestes originem suam ducunt. Quam seruitutem ob oculos nobis posuit propheta Ezechiel, dum ait. *Dixisti, Deus ego sum: dedisti cor tuum quasi cor Dei.* Et Samuel, cum regi Sauli suae magis, quam diui-